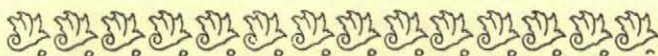

dit is een *utopische* levensbeschouwing), zal geen natuur-liefhebber, die daarin geen bijzonder kwaad ziet; doch gaarne een malsche jonge eend gebraden op tafel ziet; ooit als slachthuisbewonderaar doorgaan. Ik geloof, dat ik daarin voorloopig ook vele leden van dierenbescherming zelfs op mijne zijde zou hebben. Zelf ben ik ook van veel dezer vereenigingen lid, en loof zelfs wel eens een premie uit voor jongens uit Wanneperveen, als ze mij kunnen aan-toonen, dat de Zwarte-Stern-kolonie, die daar elk jaar broedt, jongen heeft; dus ongestoord is gelaten! En hiermede is dan mijn standpunt blootgelegd. Ik begon met te zeggen dat ik deze discussie als vrij *onnut* beschouw; aangezien de Heer B. v. de V., zijn standpunt handhavende steeds het doden van visch, vogels enz. als onmogelijk vereenigbaar zal beschouwen met het zijn van natuurliefhebber. Toch heb ik het vorige jaar nog een gezellig souper mee-gemaakt, van tallooze natuurliefhebbers (de eersten uit ons land), die op bijzonder aangename toon, onder het genieten van een *poule Breda*, een *stukje zalm* en *kreeften-slaadje* uiting gaven van hunne liefde tot dieren, vogels en planten. Zelden heb ik aangetroffen een zoo aangename en gezelligen toon in de gesprekken en gedachtenwisselingen als daar; moge deze steeds door natuurliefhebbers blijven aangeslagen. (*C'est le ton-qui fait la musique*).

Meppel, 24 Sept. 1904.

R. HOUWINK Hz.

Onze lezers zullen stellig met belangstelling deze discussie volgen en ieder zal naar zijn aard en aanleg lust gevoelen om de zwakke puntjes in beider argumentatie aan te wijzen of de mooie plaatsen toe te juichen. Het zal echter lang duren, eer op dit terrein een beslissend gevecht kan geleverd worden, waarom wij voorloopig op de zaak niet nader ingaan, die trouwens in vorige jaargangen van ons Tijdschrift al meermalen uitvoerig is behandeld. T.

EEN WAARSCHUWING AAN BOTANISTEN IN 1794.

In het archief der Gemeente Castricum bevindt zich een boek, getiteld: Resolutieboek van Schepenen in het Gemeente Bestuur van Castricum beginnende met den Jaare 1786 den 8ten Maart en eindigende met 13 Mey 1808.

Bij het doorbladeren van dat in meer dan een opzicht merkwaardige boek viel mijn oog op een strenge waarschuwing voor kruidenzoekers, waarvan eenige door hun ruw optreden Schout en Schepenen tot een vergadering (comparitie zei men toen heel deftig) hadden genoopt.

Hier volgt een letterlijk afschrift:

COMPARITIE GEHOUDEN DEN 18 JUNY 1794.

PRESENTEN DE HEER
SCHOUT EN ALLE
HEEREN SCHEPENEN.

Is op propositie van den schout, dat aan hem klagten gedaan waren, dat eenige personen onder pretext van kruiden te zoeken, de zaad- en veldgewassen op eene gewelddadige wijze vernielden en vertraptten, de volgende waarschuwing gearresteerd en naar publicatie geaffigeert.

„Alzo verscheyden personen zo binnen deeze Heerlijkheid wonende, als van de omliggende plaatsen herwaarts komende, zich niet ontzien, om onder voorwendsel van kruyden en bloemen te verzamelen, zonder permissie van den eigenaar, op de landeijen van veele Ingezetenen deezer Heerlijkheid te komen, en de te veld staande vruchten en zaadgewassen op eene violente wijze te vertrappen en te vernielen; En

dewijl zulke daaden ten merkelyken nadeele strekken van eenige Ingezetenen deezer Heerlijkheid en eigenaars der landerijen: Zo is 't dat Schout en Schepenen van Castricum hier mede een ieder ten strengste verbieden, om, zonder toestemming van den eigenaar, op iemands landen onder bovengenoemd voorwendel te koomen, op de verbeurte van 42 kennemer schellingen¹⁾, bij ieder die zich daaraan schuldig maakt te verbeuren, boven de arbitraire correctie en boetens waarin zoodanige personen zullen vervallen, zoo zij ge-apprehendeerd en in handen van den crimineelen officier zullen overgeleverd worden en waar toe de hulp en adis-sentie van ieder ingezeten wordt verzogt.

Aldus gedaan en gearresteerd bij Schout en Schepenen op het raadhuis van Castricum, en naar publicatie

geaffigeert

den 18 Juny 1794.

Te ordonn.' van

Schout en Schepenen voornoemt.

J. NUHOUT VAN DER VEEN,

Secretaris.

De eerzame botanist van 1794 zal zich wel geërgerd hebben aan deze waarschuwing, waarin de goeden het met de kwaden moesten ontgelden, evenals zijn ordelijke collega van heden zich ergert aan het steeds toenemend aantal bordjes met: „Verboden Toegang, Art. 461, Wetb. van Strafr.” Een eeuw is blijkbaar niet voldoende geweest om minder goede elementen in de botanistensoort te veredelen.

Amsterdam.

M. KRAMER.

¹⁾ Een flinke straf: Als een Kennemer schelling op 30 cent kan gerekend worden, bedroeg alleen de eerste boete reeds f12,60. Men had zeker op zeer „violente” wijze huis gehouden.

Vragen en Korte Mededeelingen.

Amsterdamsche Entomologische Club.

Op Zaterdag 17 September 1904 hield de „A. E. C.” hare 34ste bijeenkomst, onder voorzitterschap van Dr. J. Th. Oudemans, des avonds te 8 uur, in „Zeemanshoop”. Aanwezig 13 leden.

De heer de Meijere houdt eene bespreking over de biologie der Agromyzinen en hare mineerendelarven. Talrijke voorwerpen, hierop betrekking hebbende, luisteren zijne mededeelingen op. Verder vertoont hij eene bladwespsoort, gekweekt uit eene larve, die in de bladstelen van een varen leefde. De voorzitter neemt de determinatie van dit dier op zich.

De heer Mac Gillavry laat fraaie voorwerpen van eene hommeligeljkende vlieg zien, *Volucella bombylans* L., levende exemplaren van de eigenaardige wants *Ploiaria vagabunda* L. en stelt verder aan de H.H. Oudemans en de Meijere een aantal door hem gevangen Hymenoptera en Diptera ter hand.

De heer van Niekerken vertoont een wespennest, eventueel bestemd voor de biologische tentoonstelling. Verder een exemplaar van *Agrotis vestigialis* Rott., te Amsterdam gevangen. Eindelijk deelt hij mede, dat het Kerstendal bij Nijmegen, in de meeste jaren een zeer dankbaar vangterrein, in den zomer van 1904 nagenoeg niets van belang aanbood. De langdurige droogte mag daarvan wel als de oorzaak worden beschouwd.

De heer Leefmans vertoont een te Remagen gevangen voorwerp van *Osmoderma eremita* Scop. In leven at het dier allerlei vruchten, welke er aan werden voorgezet. De eigenaardige, aan juchtleider herinnerende geur is ook thans aan het gedroogde dier nog goed waar te nemen. *Carabus coriaceus* L., te Epen in Limburg gevangen, wordt mede ter tafel gebracht, zoomede eene door eene *Rhogas-*

soort geïnfecteerde rups van *Aeronycta tridens* Schiff. Spr. merkte bij dit laatste voorwerp op, dat de kop en de voorste ringen nog teekenen van leven gaven toen het verdere lichaam reeds geheel de eigenaardige opgeblazen gedaante aangenomen had, die bij de bedoelde infectie plaats heeft.

De heer van Beek laat eenige Lepidoptera rondgaan, en doet verder mededeelingen over het tweemaal overwinteren van *Dicranura vinula* L. als pop, over het al en niet overwinteren van gelijktijdig verpopte exemplaren van *Pygaera pigra* Hufn. enz. Verder vermeldt hij de vangst van de imago van *Pterostoma palpina* L. in Augustus.

De heer Roelofsen vertelt een en ander omtrent het kweken van de larven van *Cetonia cuprea* F. (*floricola* Herbst), door hem in een mierenest gevonden. Hij toont verder nog een voorwerp van *Hydrophilus piceus* L. met een miniatuur linkervoorpoot, gevangen te Amsterdam.

De heer Heimans stelt ter bezichtiging de plaat, onlangs door de Nederlandsche regeering uitgegeven, voorstellende verschillende dennenvoersters. Dan deelt hij mede, dat hij te Epen (Limburg) eene bij waarnam, die in grootte overeenkwam met onze grootste bladsnijderbijen (*Megachile*), welke bij blijkbaar een nestje maakte is eene dakgoot. Het merkwaardige nu was, dat het dier, dat gedurig af- en aanvloog, bij den bouw geene groene bladstukjes gebruikte, maar stukken van de bloemblaadjes eener roode *Felargonium zonale*. Later werd een dergelijk geval binnen Amsterdam waargenomen door den heer J. Franke, waarbij het wellicht mogelijk zal worden, de soort buit te maken, op te kweken en aldus te herkennen.

De heer Polak toont verschillende afwijkend gekleurde vlinders, o. a. een zeer bleek voorwerp van *Phalera bucephala* L., een donker en een zeer licht van *Malacosoma neustria* L. en eene lichte var. van *Chrysophanus phlaeas* L.

De heer Oudemans doet eenige mededeelingen, waaruit blijkt, dat, wat Lepidoptera betreft, de zomer van 1904 voor de verzamelaars over 't algemeen niet voordeelig is geweest. Daarentegen schijnen voor bepaalde soorten de omstandigheden weder zeer gunstig geweest te zijn, o. a. voor *Protoparce convolvuli* L., waarvan spreker te Putten (Veluwe) avond aan avond in de maand Augustus en in 't begin van September tal van voorwerpen zag vliegen op een perk siertabak. Reeds voordat de schemering intreedt, komen de groote dieren in woeste vaart aanvliegen, voor eerst echter zonder nog nectar te zuigen; langzamerhand worden zij rustiger, terwijl het aantal voortdurend toeneemt, totdat, als het werkelijk donker wordt, de hoeveelheid weder afneemt. Spreker nam dit jaar ook weinig sociale wespen waar; de ondervinding der meeste aanwezigen stemt hiermede overeen. Ten slotte stelt hij nog ter bezichtiging halfwassen rupsen van *Arctia villica* L., uit eieren van een inlandsch exemplaar gekweekt.

Rotterdamsche Natuurhistorische Club.

Vergadering 30 Augustus 1904 in de Diergaard.

Nadat de voorzitter, de heer Haverhorst, de vergadering heeft geopend, doet de heer Van der Hoop eenige mededeelingen betreffende de zoo merkwaardige vangst van *Cicindela arisignata* Latr. in honderden ex. bij Oostvoorne. Pogingen, om ook op andere plaatsen in ons land dien kever te vangen, liepen op niets uit. Spreker geeft eenige ex. rond, waarbij een, bij hetwelk de linkervoorpoot dubbele tarsleedjes vertoont.

Om te laten zien, hoe var. soms van de type kunnen afwijken, worden eveneens rondgegeven *Cicindela littoralis* F. var. *xenatoria* Poda en *Cic. soluta* Dej. var. *Krautzi* Beuthin. In aansluiting hiermede brengt de heer Van Roon eenige exotische *Cicindela*'s ter tafel.

De heer Haverhorst stelt ter bezichtiging de cocons en poppen van den bekenden reusachtigen Indischen spinner *Saturnia Atlas*, verder de type van *Ephyra pendularia* L., een ex. der var. met donkerroode vlekken op den achterrand en een ex. van de var. *subroseata* Woodforde. Dit laatste voorwerp (zeer waarschijnlijk het eerste, dat in Nederland is waargenomen) werd door spr. in Juni j.l. te Oosterwijk gevangen. Het is geheel donker bestoven met in het middenveld een spaarzaam roode kleur.

De heer A. J. Zöllner vertoont een ex. van *Monohamnus sutor* en een ex. van *Monohamnus sartor*! beiden te Rotterdam gevangen. Het laatste ex. is nieuw voor onze fauna.

De heer Buis toont de zoo vreemd gevormde rups van *Stauropus faqi* L.

De heer Jansen vertoont eenige amphibische planten en bespreekt enkele merkwaardigheden daarvan. Behalve de bekende voorbeelden: *Nasturtium amphibium*, *Sagittaria sagittifolia* en de *Batrachium* soorten, laat hij zien een paar minder bekende vertegenwoordigers: *Sium latifolium* en *Alisma Plantago*.

De heer Lindemans doet rondgaan een paartje van de prachtige Uranide: *Nyctalemon Metaurus* (Queensland) benevens een reusachtigen boktor van Doreh (Holl. Nieuw-Guinea), welke door den heer v. Roon herkend wordt als *Batocera Wallacei*.

De heer Wachter bespreekt een drietal *Polygonum* soorten met hun meest-typische vormen: *Pol. Hydropper* L. (var. *densiflorum* Braun en var. *angustifolium* Braun) *Pol. laxum* Rehb (= *P. Hydropper* × *P. nodosum*) *Pol. mite* Schrank (subsp. I *longifolium* Fr. met var. *patens* Braun, *rectum* Braun en *effusum* de Bruyn; subsp. II *laxiflorum* Weihe, welke volgens spr. niet, zooals de Bruyn aangeeft, identisch is met var. *hybridum* Petit, aangezien de diagnose van deze laatste var. niet past op een authentiek ex. van Weihe in spr. collectie) *Pol. bitense* F. Schultz (= *P. mite* × *Persicaria*) en *Pol. minus* Huds. *Pol. laxum* en *Pol. bitense* zijn beide te Rotterdam gevonden, evenals de zeldzame (?) var. *fl. albis* van *Pol. mite*.

G. VAN ROON, }
W. H. WACHTER, } Secr.

Tropische gewassen in ons land.

Bij het onkruid wieden zag ik in 't begin van Juli een stevig piekje boven den grond uitsteken, dat bij het uittrekken een mooi ontbotte dadelpit bleek te zijn. De worteltjes hadden veel geleiden; ik zette het plantje zoo voorzichtig mogelijk weer in den grond, maar het kwam niet weer bij, het verwelkte en was spoedig dood.

Enige dagen later echter zag ik niet ver van de geboorteplek van mijn eersten dadelpalm een nieuw, stevig piekje verschijnen, welks identiteit me nu voldoende bekend was, om het dagelijks met belangstelling gade te slaan. Weldra begon zich een blad te vormen, en nu zijn de mooie plooiën al heel duidelijk te zien; de palm steekt thans, 15 Aug., 7 centimeter boven den grond uit.

Maar hij is niet mijn eenige palm gebleven! Achtereenvolgens kwamen er meer voor den dag, zoodat ik me nu in 't bezit van 5 dadelpalmen verheug, ongerekend de eerste, die mijn onkunde deed sneven.

Het ontkiemen van dadelpitten in den vollen grond lijkt mij merkwaardig. Ik weet niet, of het meer in ons land is waargenomen. De plek, waar ze staan, is zeer beschut; onze tuin ligt te Ubbergen in de zogenaamde valle, tusschen twee met opgaand geboomte en struiken begroeide hellingen. Het is dikwijls voorgekomen, dat zich bij ons geen blad bewoog, terwijl 2 à 3 minuten verder, op de hoogte, een stijve bries waaide.

Uit welke pitten de palmpjes ontkiemd zijn, kan ik niet met zekerheid zeggen, waarschijnlijk echter uit die van Tunisdadels, welke in doozen verkocht worden. Is het echter niet vreemd, dat ze door het confijten hun kiemkracht niet hebben verloren?

Zijn er onder de lezers van „De Levende Natuur” wellicht eenige, die een dergelijke ervaring hebben opgedaan als ik? Ubbergen, 15 Aug. 1904. TITIA VAN DER TUUK.

De palmpjes zijn half Sept. ongeveer 13 cm. hoog. Bij onzen tuinman is eenige jaren geleden ook eens een dadelpalm in den vollen grond opgeschoten.

Vogeltrek aan het Groninger Wad.

„...Sinds 1½ week bemerkt men reeds een grooten trek onder de vogels; o. a. 30 September waren hier de eerste bonte kraaien, vinken, spreeuwen, kieviten en allerlei waterwild trekken hier reeds bij duizenden voorbij. Ook komen die mooie slechtvalken, wilde zwanen en ganzen reeds over; vooral ganzen. Van ochtend was het op de kwelders zwart van rotganzen; bij duizenden zwemmen zij in zee. Het was natuurlijk een oorverdoovend lawaai. De eendenkooien vangen niet best, daar het weder te mooi blijft en dan blijven de eenden meest in zee.

Verleden Zondag spoelden hier aan twee vrij dikke zeehonden; wonden hadden ze niet, zoodat ze misschien wegens ziekte of ouderdom gestorven waren. Groot van stuk waren ze niet.”

Utrum, October 1904.

v. H.